Una sută de ani dela naşterea Regelui Carol I

(Continuare din pag. 5–a)

Un portret al Regelui Carol I

Urmare din pagina 5-a

neai înainte, găseai la Dânsul o înţelegere, care îl făcea să primească soluţiuni, cari altfel ar fi părut incompatibile cu un om de vârsta şi trecutul său.

Aceasta am putut-o în deosebi constata într'o împrejurare foarte mare, când a fost vorba de revizuirea constituţiei. Desigur că nu era uşor pentru un Suveran de vârsta lui şi învăţat cu un alt temei al Statului.

Când i s'au arătat nevoia superioară, impusă de desvoltarea statului şi de viitorul neamului, Regele Carol a înţeles-o şi n'a încercat s'o amâie.

Mai este o altă împrejurare hotărâtoare în care mi s'a dovedit acelaş caracter al Regelui.

Cu primejdia de a mă depărta de subiect, găsesc un fericit prilej să fac o mărturisire, care nădăjduesc că va pune capăt la multe învinuiri nedrepte, aduse primului nostru Rege şi indirect şi mie. S'a spus, că atunci când am făcut prima înţelegere cu Ruşii, în vederea unui război în direcţie protivnică aceleia a politicei noastre dinainte, adică când am convenit în schimbul unei neutralităţi binevoitoare, care trebuia să ne ducă la alianţă cu ei şi aliaţii lor, ei să ne recunoască dreptul de a revendica ţinuturile din Austro-Ungaria locuite de Români, am făcut-o fără ştirea Regelui Carol.

Este drept că am hotărât să rămână aprobarea secretă şi ca chiar guvernul rus să creadă că înţelegerea este făcută numai de mine, fără ştirea Regelui. Dar eu nu aşi fi fost prim-ministrul care să fac asemenea act fără ştirea Suveranului pe care-l serveam.

Regele Carol a încuviinţat actul meu şi ca unul care i-am cunoscut mai de aproape gândul, simţirea şi legătura cu poporul şi menirea lui, pot să declar cu toată conştiinţa că n'ar fi împiedecat Suveranul dela Plevna desăvârşirea operei căreia îi închinase viaţa şi înfăptuirea celor mai mari aspiraţiuni ale neamului, pe care el le simţea.

Căsătoria domnitorului Carol cu principesa Elisabeta de Wied

(3 Noembrie 1869)

La 26 August 1869 „Monitorul Oficial" a publicat un comunicat în care se anunţa că domnitorul Carol I a plecat în străinătate prin Giurgiu. Dela Bucureşti (gara Filaret) până la Giurgiu domnitorul a călătorit cu trenul. Linia ferată Bucureşti-Giurgiu a fost deschisă circulaţiei după câteva luni. Domnitorul Carol, după ce a fost primit, la Paris, de Impăratul Napoleon III, cu o deosebită atenţiune şi curtenire şi a vizitat diferite alte curţi europene, ale puterilor garante, au sosit la Neu-Wied, unde în ziua de 6 Octombrie s'a logodit cu Principesa Elisabeta de Wied, fiica principelui Wilhelm Herman de Wied şi a principesei Maria.

In acea zi domnitorul Carol a telegrafiat preşedintelui consiliului de miniştri român, Ion Brătianu:

„Astăzi sunt fericit de a putea da poporului meu garanţiile de ordine şi stabilitate pe care le reclamă pentru viitorul său, vestindu-vă că eri am îndeplinit logodna mea cu principesa Elisabetha de Wied, născută în 24 Decembrie 1843".

Căsătoria s'a săvârşit tot la New-Wied, în ziua de 3 Noembrie 1869. Cu prilejul acestui fericit eveniment s'a bătut o medalie; care pe avers are săpate efigiile tinerilor căsătoriţi, iar pe revers e castelul Sigmaringen cu legenda: *„Comemorativa cununiei din 3/15 Noembrie 1869".*

In Octombrie 1870 s'a născut Principesa Maria, care a murit în 1874.

Chestiunea Transilvaniei la începutul domniei lui Carol I

In anul 1869 s'a reprezentat pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti o piesă într'un act intitulată: „După bătălia dela Călugăreni" scrisă de D. Bolintineanu.

Eroul Mihai, pronunţă următoarele cuvinte:

„Am o idee mare ce nu este Domnia:
Din trei surori pământuri o face România,
Frumoasă, mândră, mare, o ţară de Români,
O ţară neînvinsă, o ţară de stăpân
O ţară, să trăiască prin sine, pentru sine
Să nu'şi încline voia voinţelor străine".

Cum a primit publicul bucureştean şi domnitorul Carol, piesa lui Bolintineanu?

Cronicarul revistei *„Albina Pindului"* din 1863, nota:

„Am asistat la a doua reprezentaţie a unui act din piesa d-lui Bolintineanu: „După bătălia dela Călugăreni". Am avut ocazia să ne gândim serios asupra unui fapt. Ideile de unirea, de mărirea, de puterea Română, ce se exprimau în acea seară pe scena Teatrului român, erau odinioară oprite, erau luate de crimă către guvern, erau văzute ca o ironie pentru apărătorii guvernului. Acum însă răsuna sala teatrului de aplauze entusiasmice la vorbele de „trei coroane cu care şi-a încins fruntea Mihai", la vorbele de libertatea şi gloria română!"

Intr'o lojă era cineva care asculta, care luă o parte vie de plăcere la ideile eroului României, un june cu fruntea severă şi visătoare. Era Domnul Românilor, acela care urmează România, care ne-a dat pe Roşiori, pe Vânătorii de Munte.

„Autorul dramei a fost atât de mul aplaudat de publicul numeros şi entusiast, în cât s'a simţit dstor a-i mulţumi din loja sa prin câteva cuvinte demne..."

O ACŢIUNE DIPLOMATICA A ROMANIEI IN FAVOAREA ROMANILOR DIN TRANSILVANIA

In acelaş an s'a desfăşurat şi o acţiune diplomatică din partea României în favoarea Românilor din Ardeal. Agentul diplomatic al României din Belgrad, Radu Ionescu, în urma instrucţiilor ce le-a avut din partea lui Mihail Cogălniceanu, ministrul de externe, a avut discuţii cu generalul maghiar, Türr, care se găsea atunci (Ianuarie, 1869) în capitala Serbiei, privitoare la situaţia Românilor din Ungaria. El a cerut să se recunoască acestor Români aceleaşi drepturi, ca şi Croaţilor.

Radu Ionescu s'a dus şi la Budapesta unde a vorbit cu oameni politici maghiari.

In acelaş timp (Februarie 1869) Ion Strat, agentul diplomatic al României la Paris, a comunicat lui Mihail Cogălniceanu, că, deocamdată, Europa vrea pace şi de aceea guvernul din Bucureşti — în urma sfaturilor date de guvernele din occident — ar trebui să evite orice fel de agitaţii iredentiste, care ar putea da naştere la complicaţiuni internaţionale, de oarece Austro-Ungariei îi e teamă că România vrea să încerce o acţiune spre a-şi rotunji teritorile în paguba acestui imperiu.

POEZII DESPRE UNIREA TRANSILVANIEI

Avem apoi alte previziuni relative la unirea cea mare.

Alphonse Le Roy, profesor la Universitatea din Liège (Belgia), a publicat în Anuarul Societăţii de Bele-Arte din Liège, poezia lui Grandea, intitulată: *„Meuza la Liège"*, scrisă de el în acest oraş în Decembrie 1866 şi în care povestea liberarea Ardealului şi înfăptuirea României Mari. Iată cuprinsul ultimei strofe din această poezie:

„Veni-va oare ziua când acvila Română
Va scutura în aer aripa de ţărână?
Şi între Tisa lată şi Pontul Euxin
Işi va roti ea zborul eroic şi divin?
Când, oare, câţiva tineri, munteni, trecând Carpaţii,
Vor pune focul, minei: să scape din jug fraţii?
Când va suna semnalul de luptă.
O popor al Belgiei, susţine atunci cauza lor!...

Regele Carol şi Regina Elisabeta la 1905

30 August 1914. Sărbătorirea la Sinaia a luării Cetăţii. Ultima fotografie a Regelui Carol I

Incoronarea Regelui Carol I şi a Reginei Elisabeta

Iată-l pe poetul român rătăcind pe malurile Meusei, stabilind o legătură între Meusa, Tisa şi Marea Neagră. El vede pe ostaşii Munteniei trecând în zbor Carpaţii, ca să libereze de sub jugul maghiar, pe fraţii lor şi invită poporul belgian ca în acel ceas, el să ajute cauza Românilor!

In adevăr, Belgia şi România, au luptat în războiul mondial pentru aceeaş cauză a libertăţii şi a dreptului naţionalităţilor!

Un versificator, P. Angelescu, în 1869, în poezia *„La Transilvania"*, scria:

Aşteptând ziua cea mare,
Când tot neamul de român
Strâns unit, *plin de splendoare*
Nu va mai avea stăpân!
Ziua nu este departe
Ora'i aproape de-sunat...
...Vă treziţi din nepăsare
Mic şi mare vă armaţi
Ziceţi acvilei să zboare
Şi treceţi peste Carpaţi!".

Alt versificator, *Miron Pompiliu*, din Bucureşti, în poezia *„Dorul României"* dedicată lui Ion Brătianu, spune că Dorul României este să-şi strângă surorurile dorite la sânul ei. In versuri naive el atribue României aceste cuvinte:

„Insă, vai, când al meu dor
Mână tainicul său zbor,
La surorile 'mi dorite
Cari de sânu-mi deslipite
Peste munţi duios trăesc
Şi'n sclavie vestejesc,
Fruntea 'n doliu mi se pleacă
Chiar amar sufletu'mi seacă!
Şi cât timp le-oi şti robite,
Şi de mine despărţite
N'o să am cu-al meu mire
O deplină fericire!"

Dobrogea românească

Progresele ei sub domnia Regelui Carol I

Prin tratatul dela Berlin (1878) României i s'a atribuit Dobrogea cu Delta Dunării şi insula Şerpilor în schimbul retrocedării de România a Basarabiei de sud. Rusia ne propusese, în ajunul congresului dela Berlin, Dobrogea întreagă, cu Cadrilaterul, în schimbul recunoaşterei deplinei posesiuni de către ea a Basarabiei de sud; dar domnitorul Carol şi guvernul Brătianu au refuzat să acorde această recunoaştere, ci au luat numai act de cererea „aliatei" sale nerecunoscătoare. Frontiera de sud a Dobrogei a fost fixată pe linia nord Silistra, sud Caraomer şi sud Mangalia (Hanlâc).

La 14 Noembrie 1878 România a luat în posesiune Dobrogea.

In proclamaţia ce a adresat-o în această zi domnitorul Carol populaţiunei din Dobrogea, s'a spus că „viaţa, onoarea şi proprietatea Dobrogenilor vor fi puse sub paza Constituţiei României" şi se anunţa că această provincie, fosta posesiune a lui Mircea cel Bătrân, va fi organizată definitiv ţinându-se seama de nevoile şi de moravurile locuitorilor săi. Majoritatea locuitorilor din Dobrogea erau turco-tătari. După statistica din 1880 au fost în cele două judeţe ale Dobrogei — Tulcea şi Constanţa: 51.915 Români faţă de 110.420 alte naţionalităţi.

Populaţia după originea etnică în 1880:

Români 51.915; Turco-tătari 45.902; Bulgari 30.643; Ruşi şi Lipoveni 17.798; Greci 4.271; Germani 9.736; Evrei 1.135; Armeni 935.

Total: 162.335 loc.

După studiile publicate de mai mulţi savanţi străini, cu privire la etnografia Dobrogei, în cursul veacului al XVIII-lea elementul român a fost predominant în regiunea dunăreană. Bulgarii s'au stabilit în Dobrogea în cursul veacului al XVIII-lea şi la începutul veacului al XIX-lea.

După notele de călătorie ale scriitorului Nicolae Bălcescu, Bulgarii n'au fost la 1842, nici în Dobrogea, nici în regiunea de la sudul ei, până în Balcani. Lucrările publicate de Lejean, Fr. Bradaska, Kiepert, Elisée Reclus, Pittard, Pau Langhaus ş. a., ca şi ale bulgarilor Rizoff şi Ischirkoff, asupra populaţiunii Dobrogei, din epoca aceea, sunt concludente cu privire la infiltrarea recentă şi în număr neînsemnat, a Bulgarilor în Dobrogea.

Faptul acesta se explică prin raritatea populaţiei bulgare în peninsula Balcanică sub regimul dominaţiei turceşti, aşa că nu se putea să se producă o expansiune a ei spre nord, în Dobrogea.

In timpul domniei regelui Carol I s'au construit podul de peste Dunăre şi portul Constanţa, care au contribuit la desvoltarea economică a acestei provincii.

Apoi s'au construit drumuri, şcoli, biserici. S'a înfiinţat serviciul maritim român. In toate direcţiile Dobrogea a făcut mari progrese şi populaţia sa a beneficiat de un tratament civilizat, indiferent de originea etnică şi de credinţe religioase. Tot sub domnia glorioasă a primului nostru rege, după campania din Bulgaria din 1913, prin tratatul de pace încheiat la Bucureşti în vara aceluiaş an, România a anexat şi Dobrogea de sud (7609 klm. p.), cu o populaţiune mixtă turco-tătară-bulgară şi română.

Până la 1878 majoritatea covârşitoare a populaţiei Dobrogei noi a fost turco-tătară şi numai după constituirea principatului bulgar, s'au infiltrat în acest ţinut colonişti bulgari aduşi din diferite părţi. Drepturile României asupra Dobrogei integrate au fost întărite prin rechemarea fostei Scitia minor a Romanilor, la civilizaţie; prin progresele ce le-a realizat în toate direcţiile şi prin buna stare a populaţiei sale, — beneficiara unui regim bazat pe legalitate şi justiţie.

Memoriile Regelui Carol I

In lucrarea „Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I", publicată acum 42 de ani de Academia Română, D. A. Sturdza înfăţişează astfel rezultatele a treizeci de ani de glorioasă domnie:

„In treizeci de ani: stabilitatea în Stat, purtarea unui războiu victorios, desfiinţarea vasalităţii, dobândirea independenţei, înălţarea Regatului, recunoaşterea de către toate Statele a poziţiunii europene a României, răspândirea în lume a unui nume onorabil şi respectat şi pe lângă acestea, progresele însemnate culturale şi economice făcute în toate direcţiunile activităţii unui popor plin de vieaţă. Iată fructele zilei de 11 Februarie 1866".

S'ar putea spune, aşadar, că Domnitorului Carol, despre ale cărui memorii năzuim să scriem, mai mult decât a scris istoria, a făcut-o. Marele Domnitor nu s'a mărginit la consemnarea evenimentului istoric ci l-a creeat sau l-a diriguit. Este o constatare care nu face decât să parafrazeze scrisul sobru al lui Sturza.

Dar nu asupra acestui domeniu este căderea noastră să scriem. Ne vom mărgini la câteva consideraţii despre Memoriile Regelui Carol I, publicate cândva în editura „Universul" în 17 broşuri, de mult epuizate, şi cari, cu prilejul lunei cărţii, vor fi retipărite în condiţii tehnice cu totul superioare şi în numai două volume.

Cele două volume vor cuprinde evenimentele de covârşitoare însemnătate dintre 13 Martie 1866 (ziua când Ion Brătianu, în calitate de trimis al României, a făcut cunoscut prinţului Carol Anton că Locotenenţa domnească urmând un aviz al împăratului Napoleon, are intenţia să propună poporului alegerea ca Domn a celui de al doilea fiu al său, principele Carol) şi încoronarea ca Rege (10 Mai 1881).

O perioadă de cincisprezece

(Continuare in pag. 8-a)

Medalii comemorative bătute în timpul domniei Regelui Carol I

Cea dintâi medalie care s'a bătut la monetăria din Berlin cu prilejul suirii pe tronul României a domnitorului Carol I.

Titulatura sa a fost la început *„domn al Românilor"*, iar nu al României. Pe reversul medaliei e anul 1666, înconjurat de o cunună de stejar.

Medalia aceasta a servit apoi de model pentru crearea unui semn distinctiv, în aur, iar după aceea drept decoraţie până la înfiinţarea ordinului „Steaua României".

Medalia comemorativă bătută în 1869, cu prilejul căsătoriei Domnitorului Carol cu Principesa Elisabeta, la Neu Wied

Medalia bătută în 1886, cu prilejul restaurării catedralei dela Curtea de Argeş

Medalia bătută în 1883

Medalia bătută în 1886, cu prilejul restaurării Mitropoliei din Iaşi

25 ani de domnie

Vizita Principelui Frantz Ferdinand al Austriei la Bucureşti

(Dela stânga spre dreapta A. S. R. Principele Carol; A. S. R. Principesa Marioara; Regele Carol I; Principele moştenitor Ferdinand I; Principele Franz Ferdinand; generalul Crăiniceanu)